

Doc. Mgr. Jaromír Krško patrí k popredným predstaviteľom slovenskej akademickej lingvistiky. Prejavuje sa to v jeho vedeckej a publikačnej činnosti, pedagogickej práci aj v organizovaní vedeckého života.

Do akademického prostredia vstúpil začiatkom 90. rokov minulého storočia, presnejšie v r. 1991, krátkymi popularizačnými poznámkami, no už po troch rokoch publikuje prvé dva texty z onomastiky (*Názov a vznik obce Revúca*, 1994; *Obyvateľské mená po administratívnom zániku obce*, 1994), teda tej oblasti skúmania, ktorá sa stala základom jeho vedeckého profilovania a ktorej on sám sa stáva popredným stredo európskym predstaviteľom. Jeho onomastické vedecké výskumy pretransformované do radu publikačných jednotiek možno diferencovať aspoň dvoma smermi. Vnútorne sú to texty venované antroponymii, zoonymii, toponymii, chrématonymii a predovšetkým hydronymii. Onomasticky spracoval hydronymiu viacerých slovenských riek: Turca, Hrona, Kysuce, Váhu a Hornádu. Monografické práce venované hydronymii: *Hydronymia povodia Turca*, 2003; *Hydronymia povodia Hrona*, 2008; *Hydronymia povodia Kysuce*, 2011 (v spoluautorstve s D. Veličkom); *Hydronymia horného povodia Váhu (od povodia Rajčanky po prameň Váhu)*, 2011; *Hydronymia slovenskej časti povodia Hornádu*, 2014 (v spoluautorstve s A. Goótsovou a A. Chomovou) dopĺňa toponymická monografická práca *Terénne názvy z Muránske doliny*, 2001. Všetky uvádzané práce sa stretli s mimoriadnym citačným ohlasom na Slovensku aj v zahraničí. Čo sa týka vzťahu onomastiky a ďalších okruhov poznania, stretávame sa vo vedeckej tvorbe doc. Krška s prácami spájajúcimi onomastiku a dialektológiu, folkloristiku, históriu, religionistiku, mediálnu produkciu, vrátane internetu, terminológiu; onomastické problémy si všíma vo vzťahu ku komunikácii, jazykovým kontaktom, dejinám lingvistiky aj vo vzťahu ku globalizačným procesom. Dôležité miesto v jeho vedeckých záujmoch zaberá teoretická onomastika. Postupom času sa čoraz viac venuje onymii v sociálnom kontexte, v posledných rokoch s príklonom k sociolingvistickej teórii registra, resp. jeho slovenskej adaptácii v podobe komunikačného registra (po prvýkrát sa komunikačnému registru venuje v súvislosti so sociálnou skupinou grafitistov). Tento záujem sa výraznejšie začína prejavovať začiatkom druhého desaťročia 21. storočia a nateraz je jeho najvýraznejším predstaviteľom monografia *Všeobecnolingvistické aspekty onymie. Z problematiky onymického komunikčného registra* (2016), ktorú doc. Krško predkladá ako súčasť svojho inauguračného spisu.

Vychádzajúc z naznačených dlhoročných výskumných skúseností, začleňuje onomastickú problematiku do všeobecnolingvistického, predovšetkým sociolingvistického, kontextu. Zrejme to ani nie je ináč možné. Ako na to poukazuje už v úvode – a nadväzne vlastne v celom texte – onomastika, aj dve základné oblasti, na ktoré upiera v monografii svoju pozornosť, teda toponymia a antroponymia, je svojou podstatou takou lingvistickou oblasťou, ktorá predmet svojho záujmu, v súlade so základnými trendmi súčasnej lingvistiky, skúma v úzkej spojitosti s inými vedami, hlavne s geografiou (humánnou geografiou), históriou, psychológiou, sociológiou, kultúrnou antropológiou, na báze humánnej interakcie a verbálnej

komunikácie. A práve úsilie vidieť onomastiku v takomto širšom kontexte patrí k nesporným pozitívam monografie.

Jednou z metodologických báz monografie sa stal koncept komunikačného registra aplikovaný na propriálnu lexiku. Autor pracuje so základným pojmom onymický komunikačný register, ktorý definuje ako „súbor onymických (jazykových) a mimojazykových prostriedkov, používaných v istých komunikačných sférach a komunikačných situáciách, determinovaných sociálnymi, komunikačnými, makrosociálnymi a mikrosociálnymi registrovými normami“. Onymický komunikačný register člení na antroponymický a toponymický register. Tieto registre fungujú tak v individuálnom, ako aj v sociálnom/socializovanom osvojení. Ukazuje sa, že pojem (komunikačný) register funguje ako systémovotvorný prvok aj vo vzťahu k vedomiu a fungovaniu propriálnej slovnej zásoby jednotlivca ako individua aj ako člena (malej) sociálnej skupiny, čo dokazujú autorove výklady a konkrétne príklady. Za užitočný pokladám aj fakt, že sa do výkladov v monografii včlenili pojmy a termíny onymický priestor a onymická scéna a že sa uvažuje o ich vzťahu s onymickým komunikačným registrom.

Doc. Krško je presvedčivý tak v teoretickej časti svojich výkladov a rovnako na tých miestach monografie, v ktorých explikuje sociálnu hodnotu a sociálne podmienené fungovanie antropónym a toponým v konkrétnych komunikačných situáciách. Presvedčivo sa mu podarilo ukázať viaceré zo sociálne podmienených dynamických procesov v antroponymickej a toponymickej slovnej zásobe, čo pokladáme za ďalšie z pozitív, ktoré monografia prináša.

Doc. Krško v monografii kombinuje teoretické výklady, odkazy na bohatú domácu aj zahraničnú literatúru, na vlastné výskumy a na výsledky nových, nepublikovaných výskumov, ako aj na výsledky výskumného úsilia študentov, ktorých záverečné seminárne, bakalárske diplomové aj doktorandské práce viedol. To všetko, spolu s individuálnym štýlom autora, v ktorom sa nezaprie intelektuálne aj emocionálne zaujatie témou, vytvára čitateľsky veľmi príťažlivý text.

V súvislosti so sociálnymi kontextmi onymie (predovšetkým antroponymie) by som rada položila autorovi diskusnú otázku o možnom prepojení konceptu (antrop)onymického komunikačného registra a teórie personálnej sociálnej deixy.

Do publikačného portfólia autora okrem monografických a časopiseckých a zborníkových prác patria práce odborné (predovšetkým v monografiách venovaných jednotlivým obciam vo viacerých regiónoch Slovenska, napr. Málinec, Poltár, Ladzany), popularizačné, viacero recenzií a správ.

Dôležitú súčasť vedeckého akademického pôsobenia doc. Krška tvorí jeho zahraničná spolupráca. Sú to predovšetkým konferenčné vystúpenia, pozvané prednášky a študijné a prednáškové pobyty v siedmich európskych krajinách, práca na vedeckom projekte a členstvo v redakčných radách vedeckých časopisov v Taliansku a Poľsku.

Už v predchádzajúcich riadkoch som naznačila prepojenie vedecko-publikačných a pedagogických aktivít doc. Krška, ktorý je autorom dvoch onomasticky orientovaných učebníc: *Spracovanie hydronymie Slovenska : metodické pokyny na spracúvanie projektov Hydronymie Slovaciae*, 2005; *Úvod do toponomastiky : vysokoškolská učebnica*, 2014. Toto

prepojenie však možno vidieť aj v témach záverečných prác študentov všetkých troch stupňov štúdia, v príprave kurikula nových predmetov a takisto v tematickom zameraní jeho pedagogického pôsobenia, ktoré na jeho materskej Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici trvá nepretržite štvrt'oročie.

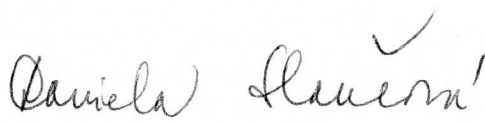
Nezanedbateľný kus práce vykonal a vykonáva doc. Krško aj v oblasti organizácie vedeckej práce. Bol vedúcim troch projektov vedeckej grantovej agentúry VEGA, jedného univerzitného projektu a riešiteľom siedmich inštitucionálnych projektov (z toho jeden projekt koordinovaný zo zahraničia). Organizoval viaceré konferencie a editoval konferenčné zborníky. Bol, resp. je členom viacerých spoločností, grémií, redakčných rád, odborových komisií doma aj v zahraničí. Zvlášť treba zdôrazniť jeho viacročnú spoluprácu s Medzinárodným komitétom slavistov (v súčasnosti tajomník Slovenského komitétu slavistov; podpredseda Slovanskej onomastickej komisie pri Medzinárodnom komitétu slavistov; člen redakčnej rady časopisu *Slavica Slovaca*).

Doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD., spĺňa všetky scientometrické údaje určené na vymenúvacie konanie Univerzitou Mateja Bela, v mnohých ukazovateľoch ich aj výrazne prekračuje. Dúfam, že strohá dikcia posudku k vymenúvaciemu konaniu aspoň implicitne v sebe obsahuje poznanie, že za uvedenou enumeráciou sa skrývajú roky poctivej akademickej práce, schopnosť pracovať vo výskumných tímoch, komunikovať s akademikmi v materskej krajine, ako aj v bližších či vzdialenejších krajinách, žičlivo vystupovať k výsledkom prác kolegov, ale aj študentov.

Ak na záver parafrázujem znenie zákona o vysokých školách, ktorý v § 75 o vysokoškolských učiteľoch ods. 4 o vysokoškolskom učiteľovi vo funkcii profesora hovorí, že profesor je zodpovedný za výskum a vzdelávanie v príslušnom študijnom odbore, že prispieva svojou výskumnou, pedagogickou a organizačnou činnosťou k rozvoju poznania v tomto študijnom odbore a k objasňovaniu vzťahov s ostatnými študijnými odbormi, že formuje trendy, koncepcie vedeckého výskumu, vedie výskumné tímy a organizuje medzinárodné vedecké podujatia, a to v súlade so vzdelávacou činnosťou, potom p. doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD., má na takéto pôsobenie tie najlepšie predpoklady.

Vzhľadom na skutočnosti uvedené v predchádzajúcich častiach posudku jeho vymenovanie za profesora v študijnom odbore 7301 všeobecná jazykoveda jednoznačne odporúčam.

V Prešove 12. februára 2017

prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc.

oponentka